

her i Landet sikkerlig ikke sat sig. Forfatningskampen her i Landet er ført til Hævdelse af den almindelige Valgret; det har været Kernen i denne Kamp. Det var Venstres Opfattelse, at den almindelige Valgret skulde respekteres, at selv efter, at Juni-Grundloven var gaaet tabt, og selv efter, at man havde faaet et Landsting, i hvilket den privilegerede Valgret var overmægtig, skulde den almindelige Valgret være den, som havde Ledelsen, den, som skulde angive Retningen for Statens Styrelse. Det var denne Overbevisning, som fik sit Udtryk i Venstres Krav om Parlamentarismen, Retten for den almindelige Valgret til at angive Hovedlinierne i Landets Styrelse, og i Kravet om, at i ethvert Tilfælde skulde man dog respektere den almindelige Valgrets Nej, dens Nejret. Paa disse Principper stod Forfatningskampen, ikke paa noget Princip om Nedsættelse af Militæruddgifterne. Og et løsere og svagere Grundlag for et Folks politiske Kamp gennem en hel Menneskealder kunde heller ikke tænkes. Thi det kan være, at det til en Tid kan være rigtigt at kræve Nedsættelse af Militæruddgifterne, naar de udenrigspolitiske Forhold tillade det, og naar Landets finansielle Tilstand gør det nødvendigt; men der kan virkelig komme andre Forhold, hvor det bliver nødvendigt at forøge Militæruddgifterne, og hvor den finansielle Tilstand ogsaa meget vel kan tillade det. Denne Opfattelse har Venstre ogsaa altid vist sig i Praksis at hævde. Inden vi kom ind i Forfatningskampen, er det bekendt nok, at Venstre gjorde et meget stort og rigeligt Tilbud, Tilbudet paa de 30 Millioner, som jo efter Datidens finansielle Forhold var overordentlig meget mere end det, som de forsvarsvenlige Grupper nu ere enige om at tilbyde. Et saadant Tilbud gik Venstre til, mange Aar før vi drev ind i Forfatningskampen. Det er ved denne ene Kendsgerning klart og tydeligt angivet, at det var ikke Frygten for militære Byrder, Frygten for at ofre noget for sit Forsvar, som førte Venstre ind i denne Kamp; det var udelukkende, fordi Venstre vilde have den almindelige Valgret respekteret og have den respekteret fuldt ud, at det førte denne lange Kamp. — Men det allermærkeligste er jo den utrolige Optimisme, som præger de ærede Medlemmers Udtalelser. Det er mig ganske ufatteligt, at nogen virkelig kan mene, at vi befinde os i en Periode, hvor alt peger mod Fred og god Forstaaelse mellem Folkene, at vi befinde os i en Tid, hvor Pa-

ren for et Fredsbrud mellem de store Magter er fjernere end nogen Sinde, at vi befinde os i en Tid, hvor de smaa neutrale Stater have større Sikkerhed for deres Tilværelse end nogen Sinde. Jeg kan ikke forstaa, at man kan komme til en saadan Opfattelse uden ved ganske ensidigt at fordybe sig i visse Teorier, visse Principper, som nu til Dags alle forstandige Mennesker dele, men se bort fra den uhyre Fare, der ude i den praktiske Verden truer disse Princippers Virkeliggørelse. Det er rigtigt nok, at naar Verdens store Monarker mødes, og naar Repræsentanter for Verdens parlamentariske Forsamlinger mødes, lyder der kun Fredsord. Det er ikke Hyklery, det er ogsaa ment saaledes; alle ville gerne Freden, men alle erkende ogsaa, hvilke uhyre Farer der, trods, tror jeg, den gode Villie fra de regerendes Side, op-hobe sig, særlig gennem den spændte Konkurrence mellem Nationerne. Naar der er saa megen Fare — og man kan jo gerne aabent sige, det er noget, som intet Menneske i Verden tvivler paa, at der er et spændt Forhold mellem England og Tyskland, og at der er en Fare for, at det kunde komme til et Sammenstød mellem disse Magter —, naar det er Tilfældet, er det ikke, fordi disse Magter ønske Krig eller i Virkeligheden have noget andet Maal for deres Politik end Freden, men fordi det spændte Konkurrenceforhold, der bestaar imellem dem, skærpes Dag for Dag, og fordi det avler Konfliktspunkter, som kunne skaffes til Side den ene Gang og den anden Gang, men som maaske kunne blive de styrende for stærke. I alt Fald behøver man intet andet Bevis for Rigtigheden af det, som det ærede Medlem fra Holbæk (Rode) kaldte for min Hypokondri, end dette, at Militæruddgifterne utvivlsomt stige i et Forhold, som overstiger selv de største og mægtigste Staters Ævne. Hvis man ikke kan se, at der heri ligger en ganske overordentlig Fare for Verdensfreden, saa maa jeg give blank op — jeg kan i alt Fald ikke fremføre stærkere Bevis end dette, at for Tiden tumler man i Alverdens store Stater — og det synes med lidet Held — med Finansproblemet, med Problemet om at skaffe tilstrækkelige Indtægter frem til at kunne dække de uhyre og ustandseligt stigende Krigsudgifter. Tror nogen, at denne Tilstand vil kunne blive ved? Den kan kun afløses af et af to: enten ved en Udløsning af krigerisk Art eller derved, at man enes om at lede Udviklingen den anden Vej, at man enes om, at nu er det ikke muligt at komme